

5/2018. (II. 6.) Korm. rendelet

a Kárpátok védelméről és fenntartható fejlesztéséről szóló Keretegyezményhez kapcsolódó, a fenntartható mezőgazdaságról és a vidékfejlesztésről szóló Jegyzőkönyv kihirdetéséről

1. § A Kormány e rendelettel felhatalmazást ad a Kárpátok védelméről és fenntartható fejlesztéséről szóló Keretegyezményhez kapcsolódó, a fenntartható mezőgazdaságról és a vidékfejlesztésről szóló Jegyzőkönyv (a továbbiakban: Jegyzőkönyv) kötelező hatályának elismerésére.

2. § A Kormány a Jegyzőkönyvet e rendelettel kihirdeti.

3. § A Jegyzőkönyv hiteles angol nyelvű szövege és hivatalos magyar nyelvű fordítása a következő:

„Protocol on Sustainable Agriculture and Rural Development to the Framework Convention on the Protection and Sustainable Development of the Carpathians

THE PARTIES TO THIS PROTOCOL

IN ACCORDANCE with their tasks, arising from the Framework Convention on the Protection and Sustainable Development of the Carpathians, hereinafter referred to as the „Carpathian Convention” (Kyiv, 2003), of pursuing a comprehensive policy and cooperating for the protection and sustainable development of the Carpathians;

AWARE of the importance of agriculture and rural development for the Carpathian region in terms of economy, social aspects, environment, natural and cultural heritage;

CONSCIOUS of the various natural, local resources in the Carpathian Countries, their rural realities and specificity and variety of agricultural practices;

AIMING at promoting measures and programs, which use the potential of agriculture and rural areas to reduce rural poverty, provide and diversify incomes to local population, sustain the viability of the

rural regions and improve the quality of life to attract people to live and produce using local renewable resources in the mountain area;

IN ACCORDANCE with the provisions of the Carpathian Convention, such as Article 7 on sustainable agriculture and forest management, Article 4 on conservation and sustainable use of biological and landscape diversity, and Article 11 on cultural heritage and traditional knowledge;

TAKING INTO ACCOUNT the Common Agricultural Policy of the European Union and the goals of achieving food security, improving nutrition and promoting sustainable agriculture of the Sustainable Development Goals (SDGs) for the period of 2015-2030;

ACKNOWLEDGING the endeavours and achievements within the Council of Europe aiming to support socio-economic viable rural areas and maintaining agricultural activities through measures in the framework of European Union's cohesion policy and specific agri-environment measures, and compensatory payments for agriculture in mountain areas;

AIMING at contributing to a more effective implementation of existing legal instruments, and building upon international programs;

TAKING INTO ACCOUNT that the efforts to support and to maintain sustainable development in the agricultural sector, with an integrative approach in the Carpathian rural areas, cannot be achieved by one country alone, and they require interregional and transnational cooperation;

AWARE of the challenges related to climate change impacts, such as changes in the frequency and severity of drought, floods, extreme weather events and reduced food and water security;

RECOGNIZING the needs and interests of mountain farmers and the specificity of agribusiness and livelihoods in the mountain areas;

AWARE of the many threats coming from impacts of global changes including raising or strengthening existing barriers for processing and selling typical products on global markets;

RECOGNIZING the diversity of agricultural practices among and within the Carpathian Countries;

AWARE of the economic, ecological and social importance of ruminant herding and the maintenance and improvement of mountain pastures and meadows;

RECOGNIZING the potential role of agriculture on prevention of erosion and land degradation and contribution to risk management and its role in the preservation of the quality and quantity of surface and groundwater reservoirs; AWARE of the common character of the actual and future challenges for agricultural activities and practices as well as for rural areas and the added value of trans-boundary cooperation in exchanging Carpathian-wide experiences for accessing the global food markets;

AWARE of the importance of avoiding human depopulation and abandonment of farming in mountain areas by young generations;

AIMING to cooperate on the sustainable development of agriculture and of rural areas based on local resources to protect traditional practices, knowledge and species, to safeguard cultural landscapes and to improve and promote durable economic progress;

EMPHASISE and UNDERLINE the importance of lifelong learning in all fields of activity as a precondition that all involved people are able to contribute to sustainable development and a better future;

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

CHAPTER I

OBJECTIVES, GEOGRAPHICAL SCOPE AND DEFINITIONS

Article 1

Objectives and principles

1. In accordance with Article 7 of the Carpathian Convention, the objective of the Protocol on Sustainable Agriculture and Rural Development (hereinafter referred to as „the Protocol”) is to maintain the management of land, traditionally cultivated in a sustainable manner, bringing benefits to present and future generations.

2. In order to achieve the above objective, the Parties shall harmonize and coordinate their efforts for integrated land resource management, enhancing integration of environmental concerns into agricultural policies while improving quality of life, strengthening local economies and communities, and conservation of natural values and cultural heritage.

3. The Parties shall, therefore, cooperate especially on:

a) Developing, amending and implementing site specific-rural development strategies characterized by an integrative, inclusive and holistic approach, taking into account the specific conditions of mountains and foothills;

b) Ensuring and achieving common policies of promotion of endogenous agricultural and rural development potential in less favoured areas;

- c) Developing and designing agricultural policies and instruments that integrate environmental concerns;
- d) Promoting the sustainable and/or extensive agro-environmental practices, land resource management practices and organic production to protect biological and traditional cultural landscape diversity, natural and semi-natural habitats including grasslands and protected areas;
- e) Promoting the conservation and sustainable use of genetic resources for food and agriculture, local breeds of domestic animals, cultivated plant varieties and crop wild relatives;
- f) Establishing gene banks for local varieties as well as promoting the propagation and cultivation of these varieties;
- g) Implementing measures for preserving and promoting traditional farming practices and the related traditional knowledge;
- h) Supporting local agricultural producers in order to develop short food supply chains which stimulate local economy and increase the retentiveness of the region;
- i) Promoting organic production, local farmer markets, artisan food producers, community supported agriculture and other forms of small-scale sustainable food production;
- j) Improving the conservation of traditional rural architecture, infrastructure and rural arts and crafts including regional inventories of them;
- k) Promoting the diversification of livelihood in rural areas particularly through linking agriculture and tourism, as well as the crafting and marketing of local goods, arts and handicrafts;
- l) Strengthening of formal and informal education, advanced training and qualification including intergenerational learning, access to local public services and advisory service;
- m) Promoting of a Carpathian-wide monitoring of the agricultural and rural areas and their socio-economic development;
- n) Developing and/or promoting coordinated scientific research programs and projects;
- o) Developing a transnational network and knowledge exchange platform;
- p) Integrating the objectives for sustainable development of agriculture and rural areas into other sectorial policies;
- q) Enhancing innovations in rural waste and energy management, and promoting smart energy and waste free solutions and systems.

Article 2

Geographical Scope

1. This Protocol applies to the Carpathian region (hereinafter referred to as „the Carpathians”), as defined by the Conference of the Parties.

2. Each Party may extend the application of this Protocol to additional parts of its national territory by making a declaration to the Depositary.

Article 3

Definitions

1. „Agritourism” (Farm Tourism, Farm-based tourism, Vacation farms) concerns the stay on a working farm enabling direct interaction between visitors or guests and the farmer/farming family to experience authentic agricultural activities and lifestyle.

2. „Agro-biodiversity” is a sub-set of biodiversity. It is the result of natural selection and inventive breeding developments and the operational practices of farmers, herders and fishers.

3. „Climate smart agriculture” is an integrative approach to address interlinked challenges of food security and climate change that aims at (1) a sustainable increase of productivity, at (2) resilient agricultural and food security systems through climate change adaptation measures and on (3) removing greenhouse gases (mitigation).

4. „Community supported agriculture (CSA)” is a mutual partnership between a farmer and citizens that enable a direct link between the production and consumption of food. Supporters usually cover a farm’s yearly operating budget by purchasing a share of the season’s harvest. In return, the farm supplies seasonal fresh products.

5. „Conference of the Parties (COP)” means the Conference of the Parties to the Carpathian Convention.

6. „Cultural patrimony” is related to the history of a site and consists usually of both a natural or biological and a cultural patrimony.

7. „Diversification in agriculture” is an important risk management strategy of the farmer to generate additional income based on appropriate conditions on or outside the farm.

8. „Enabling environment” is a set of interrelated conditions - such as legal, organisational, fiscal, informational, political, and cultural - which fosters a sustainable and effective engagement of actor’s capacities in development processes.

9. „Endogenous approach” is a new paradigm and a policy concept for endogenous rural development as a symbol for bottom up processes across EU regions for mobilising the locally available natural resources as well as the rural people’s potentials.

10. „Extensive farming” is a farming which uses traditional methods, and requires less labour, investments and external inputs like the application of concentrated forage compared to intensive agro-industrial farming practices.

11. „High nature value (HNV) farming and forestry” is a concept that assesses changes in the extent and condition of agricultural operated areas and forestry land with high natural value in relation to a baseline, which refers on both the respective land cover (farmland and forests) and the associated management activities.

12. „Integrated land resource management” means examining all uses of land in an integrated manner to make the most efficient trade-offs and to link social and economic development with environmental protection and enhancement.

13. „Less favoured areas (LFA)” are areas where agricultural production or activity is more difficult because of natural handicaps, e.g. difficult climatic conditions, steep slopes in mountain areas, or low soil productivity.

14. „Natural habitats” means terrestrial or aquatic areas distinguished by geographic, abiotic and biotic features, whether entirely natural or semi-natural.

15. „Observer” means observer defined under Article 14 paragraph 5 of the Carpathian Convention.

16. „Organic production” is an overall system of farm management and food production that combines best environmental practices, a high level of biodiversity, the preservation of natural resources, the application of high animal welfare standards and a production method in line with the preference of certain consumers for products produced using natural substances and processes.

17. „Parties” means Parties to this Protocol.

18. „Protected areas” are defined as a geographical space, recognised, dedicated and managed, through legal or other effective means, to achieve the long-term conservation of nature with associated ecosystem services and cultural values.

19. „Rural tourism” means a range of tourism activities which take place in the countryside.

20. „Semi-natural habitats” are habitats characterized by extensive agriculture/crops, low intensity farming systems, low impact agriculture, sustainable agricultural systems, high-nature-value farming, systems/habitats, where traditional agricultural systems with a reduced environmental impact or with a certain importance to wildlife species are applied.

21. „Short food supply chains” are an alternative to globally expanding food chains that emphasize innovative re-organisations of food networks, local farming systems or direct sales that aim at re-connecting producers and consumers and re-localising agricultural and food production.

22. „Sustainable Agriculture and Rural Development (SARD)” is the management and conservation of the natural resource base, and the orientation of technological and institutional change so as to ensure the attainment and continued satisfaction of human needs for present and future generations.

23. „Traditional farming practices” are historically developed agricultural techniques to cope with specific site conditions sustainably to provide sufficient and secure yields based on mixed crops that complement one another.

24. „Value chains” identify the full range of activities that economic units undertake to bring a product or a service from its conception to its end use by final consumers.

CHAPTER II

GENERAL OBLIGATIONS

Article 4

Policies aiming at maintaining, promoting and sustainably developing the agricultural sector and rural areas

1. Each Party shall update and implement policies in its national territory aiming at the maintenance, promotion and sustainable development of the agricultural sector and rural areas, while taking into consideration whenever possible an integrative and endogenous approach and drawing upon good practices developed and implemented by other Parties. The Parties shall consider and utilize coordinated strategies and measures enhancing and strengthening the sustainable management of agricultural land, especially in High Nature Value (HNV) areas, without prejudice to the vital interests of the populations of mountain communities.

2. The Parties shall promote the exchange of information on best practices between governmental institutions and stakeholders that would enable a sustainable endogenous economic development of rural areas.

Article 5

Integration of the objectives of sustainable development of the agricultural sector and rural areas into sectoral policies

The Parties shall promote the integration of the objectives of sustainable agriculture and rural development into other sectoral policies.

Article 6

Participation of regional and local authorities and other stakeholders

Each Party shall take measures, within its existing institutional framework, to facilitate the involvement, coordination and cooperation between relevant institutions, regional and local authorities, local farmers and other stakeholders concerned in developing and implementing policies and the resulting measures for the sustainable development of agriculture and rural areas with the objective to encourage shared responsibility and to enhance synergies.

Article 7

International cooperation

The Parties shall encourage active cooperation among competent institutions and organizations at international level with regard to sustainable agriculture and rural development in the Carpathians, in order to use their expert knowledge for creating expedient solutions to common problems at the most suitable level.

CHAPTER III

SPECIFIC MEASURES

Article 8

Implementation of site-specific rural development strategies

1. The Parties shall implement sustainable rural development strategies on national level, which consider the site-specific conditions of mountains and foothills, and less favoured areas.
2. Each Party shall facilitate coordination and cooperation among all relevant stakeholders aiming at creating and enabling socio-economic environment for rural innovation and added value networks,

in particular between the agricultural sector and other economically relevant sectors in rural areas, like the handicraft, trade, industry, infrastructure and tourist sectors, to capitalize endogenous potentials with an integrated territorial approach.

Article 9

Protection and management of traditional cultural landscapes

1. The Parties shall take measures for the protection and management of traditional cultural landscapes of the Carpathians with outstanding traditional features and of high ecological quality, including the presence of valuable mountain ecosystems, natural and/or valuable semi-natural habitats, in particular grasslands, agro-biodiversity, genetic resources, cultivated plant varieties and the related traditional ecological knowledge.

2. The Parties shall support the maintenance and application of traditional, low-intensity agricultural practices and forms of management of cultural landscapes, traditional ruminants grazing.

Article 10

Integrated land resource management

1. Each Party shall take measures to promote, enhance and foster integrated land resource management, taking also into account the provisions of the other Protocols to the Carpathian Convention.

2. The Parties shall take measures to promote the inclusion and integration of climate smart agriculture, risk management and renewable energies within farming and operational practices of farmers.

Article 11

Promotion of extensive farming and organic production

The Parties shall implement measures to promote and foster agricultural practices for extensive farming and organic production in the Carpathians.

Article 12

Traditional knowledge and practices

The Parties shall take measures for the preservation and promotion of traditional farming practices, small agricultural holdings, cultural landscapes, traditional ecological and agricultural knowledge, local breeds of domestic animals and cultivated plant varieties, sustainable use of wild plants and animals, which represent significant economic and social features of the rural cultural patrimony of the Carpathians.

Article 13

Marketing of typical agricultural and rural products and services

1. The Parties shall adopt measures in their territories and also cooperate at international level to improve the local and European-wide marketing and advertising of agricultural and rural products and services, which are typical for the Carpathian region considering the objectives in accordance with Article 11 paragraphs 1 and 2 of the Tourism Protocol.

2. The Parties shall cooperate on the promotion schemes of high quality standards for products from the Carpathian region.

3. Each Party shall adopt measures to promote and enhance horizontal, vertical and cross-sectoral cooperation along the value chains to integrate many regional actors and to attain the maximum degree of processing in the region, in order to enhance the local and regional added value in those regions.

4. Parties shall promote the development of local food markets, shortening the production and distribution chains, supporting the local and regional economy.

Article 14

Promotion of agritourism and diversification

1. The Parties shall promote sustainable rural tourism and agritourism with the objective to create further reciprocal benefits and cooperation between small farmers, gastronomy and accommodations.

2. The Parties shall promote framework conditions for diversification and measures to enable small farmers to provide alternative services at their farms.

Article 15

Prevention of adverse impacts on air, water, soil, landscape and biological diversity

The Parties shall apply the precaution and prevention principles by assessing and taking into consideration possible influences, including cumulative effect, on air, water, soil, landscape and biological diversity of those projects and activities that are likely to have adverse impacts on the Carpathians.

Article 16

Promotion of formal and informal education

1. Each Party shall take measures to create an enabling environment for the promotion of education and intergenerational learning.

2. The Parties shall strengthen cooperation of local and national educational institutions and bodies to extend and to improve education, advanced training and qualification of people from different working areas („lifelong learning”).

3. Parties shall promote education and communication to raise public awareness on local varieties of cultivated plants and animals and on the advantages of local short food supply systems and raise awareness to improve risk management.

Article 17

Coordinated scientific research and trans-boundary exchange of information and experience

1. The Parties shall cooperate on developing, promoting and harmonizing research programs and projects, which help to achieve the objectives of this Protocol.

2. The Parties shall facilitate international cooperation among the scientific institutions with regard to local and regional horizontal and vertical cooperation in the Carpathians, in particular on the harmonization of monitoring systems, the provision and harmonization of databases, and undertaking common research programs and projects in the Carpathians.

3. The Parties shall promote coordinated regional inventories of agricultural practices and cultural landscapes as well as rural cultural traditions and products in the Carpathians.

4. Each Party shall share information on strategies and policies aiming at sustainable agriculture and rural development in the Carpathians with the other Parties of this Protocol.

Article 18

Common programs and projects

Each Party is encouraged to participate, according to its needs and possibilities, in common programs and projects on activities listed under Article 1 paragraphs 1, 2 and 3 of this Protocol jointly undertaken in the Carpathians by the Parties.

CHAPTER IV

IMPLEMENTATION, MONITORING AND EVALUATION

Article 19

Implementation

1. Each Party shall undertake appropriate legal and administrative measures for ensuring implementation of the provisions of this Protocol, monitor and evaluate the effectiveness of these measures.
2. Each Party shall explore the possibilities of supporting, through financial measures, the implementation of the provisions of this Protocol.

Article 20

Awareness raising and access to information

1. The Parties shall promote the education, information and awareness raising of the general public regarding the objectives, measures and implementation of this Protocol.
2. The Parties shall ensure access to the information related to the implementation of this Protocol.

Article 21

Meeting of the Parties

1. The Conference of the Parties of the Carpathian Convention shall serve as the meeting of the Parties to this Protocol.
2. The Parties to the Carpathian Convention that are not Parties to this Protocol may participate as observers in the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. When

the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Protocol, decisions under this Protocol shall be taken only by those that are Parties to it.

3. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Protocol, any member of the bureau of the Conference of the Parties representing a Party to the Convention but not a Party to this Protocol shall be substituted by a member to be elected by and from the Parties to this Protocol.

4. The Rules of Procedure for the Conference of the Parties shall apply *mutatis mutandis* to the meeting of the Parties, except as otherwise decided by consensus by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.

5. The first meeting of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be convened by the Secretariat in conjunction with the first meeting of the Conference of the Parties that is scheduled after the date of the entry into force of this Protocol. Subsequent ordinary meetings of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be held in conjunction with ordinary meetings of the Conference of the Parties, unless otherwise decided by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.

6. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall make, within its mandate, the decisions necessary to promote its effective implementation. It shall perform the functions assigned to it by this Protocol and shall:

- (a) Make recommendations on any matters necessary for the implementation of this Protocol;
- (b) Establish subsidiary bodies or request for international cooperation with excellent institutions as it is deemed necessary for the implementation of this Protocol;
- (c) Consider and adopt, as required, amendments to this Protocol that are deemed necessary for the implementation of this Protocol; and
- (d) Exercise other functions as may be required for the implementation of this Protocol.

Article 22

Secretariat

1. The Secretariat established by Article 15 of the Carpathian Convention shall serve as the Secretariat of this Protocol.

2. Article 15, paragraph 2, of the Carpathian Convention on the functions of the Secretariat shall apply, *mutatis mutandis*, to this Protocol.

Article 23

Subsidiary bodies

1. Any subsidiary body established by or under the Carpathian Convention may, upon a decision by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, serve the Protocol, in which case the meeting of the Parties shall specify which functions that body shall exercise.

2. Parties to the Carpathian Convention that are not Parties to this Protocol may participate as observers in the meetings of any such subsidiary bodies. When a subsidiary body of the Carpathian Convention serves as a subsidiary body to this Protocol, decisions under the Protocol shall be taken only by the Parties to the Protocol.

3. When a subsidiary body of the Carpathian Convention exercises its functions with regard to matters concerning this Protocol, any member of the bureau of that subsidiary body representing a Party to the Carpathian Convention but not a Party to the Protocol, shall be substituted by a member to be elected by and from the Parties to the Protocol.

Article 24

Monitoring of compliance with obligations

1. The Parties shall regularly report to the Conference of the Parties on measures related to this Protocol and the results of the measures taken. The Conference of the Parties shall determine the intervals and format at which the reports must be submitted.

2. Observers may present any information or report on implementation of and compliance with the provisions of this Protocol to the Conference of the Parties and/or to the Carpathian Convention Implementation Committee (hereinafter referred to as the „Implementation Committee“).

3. The Implementation Committee shall collect, assess and analyse information relevant to the implementation of this

Protocol and monitor the compliance by the Parties with the provisions of this Protocol.

4. The Implementation Committee shall present to the Conference of the Parties recommendations for implementation and the necessary measures for compliance with the Protocol.

5. The Conference of the Parties shall adopt or recommend necessary measures.

Article 25

Evaluation of the effectiveness of the provisions

1. The Parties shall regularly examine and evaluate the effectiveness of the provisions of this Protocol.
2. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol may consider the adoption of appropriate amendments to this Protocol where necessary in order to achieve its objectives.
3. The Parties shall facilitate the involvement of the local authorities and other relevant stakeholders in the process under paragraph 1.

CHAPTER V

FINAL PROVISIONS

Article 26

Links between the Carpathian Convention and the Protocol

1. This Protocol constitutes a Protocol to the Carpathian Convention within the meaning of its Article 2 paragraph 3 and in accordance with article 7, paragraphs 1, 2 and 6 as well as any other relevant articles of the Carpathian Convention.
2. The Protocol shall be open for signature at the Depository from 12 October 2017 to 12 October 2018.
3. The provisions of Articles 19, 20, 21 paragraphs 2 to 4 and Article 22 of the Carpathian Convention on amendments, entry into force and withdrawal from the Convention and on settlement of disputes shall apply mutatis mutandis to this Protocol. Only a Party to the Carpathian Convention may become Party to this Protocol.

Article 27

Reservations

No reservations may be made to this Protocol.

Article 28

Depositary

The Depositary of this Protocol is the Government of Ukraine

The original of the Protocol shall be deposited with the Depositary, which shall distribute certified copies to all Parties.

Done at Lillafüred on the 12th October 2017 in one original in the English language.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol

For the Government of the Czech Republic

For the Government of Hungary

For the Government of the Republic of Poland

For the Government of Romania

For the Government of the Republic of Serbia For the Government of the Slovak Republic For the Government of Ukraine

The Government of Romania signs the Protocol on Sustainable Agriculture and Rural Development (SARD) to the Framework Convention on the Protection and Sustainable Development of the Carpathians with the following declaration:

„The Government of Romania declares that it interprets Article 2, paragraph 1 of the Protocol, only according to the provisions of and limitations to the Convention on the Protection and Sustainable Development of the Carpathians, done at Kyiv on the 22nd of May 2003.”

„Jegyzőkönyv a fenntartható mezőgazdaságról és a vidékfejlesztésről a Kárpátok védelméről és fenntartható fejlesztéséről szóló Keretegyezményhez

JELEN EGYEZMÉNY FELEI

- ÖSSZHANGBAN a feladataikkal, amelyek a Kárpátok Védelméről és Fenntartható Fejlesztéséről szóló Keretegyezményből (Kijev, 2003) (a továbbiakban: Kárpátok Egyezmény) adódnak, miszerint átfogó politikát folytatnak és együttműködnek a Kárpátok védelméért és fenntartható fejlesztéséért;

- TUDATÁBAN annak, milyen fontos a mezőgazdaság és a vidékfejlesztés a Kárpátok térsége számára a gazdaság, a társadalmi aspektusok, a környezeti, természeti és kulturális örökség szempontjából;

- TEKINTETTEL a Kárpátok országiban előforduló különféle természeti és helyi erőforrásokra, valamint az országok vidéki realitásaira, mezőgazdálkodási gyakorlatainak sajátosságaira és sokféleségére;

- TÖREKEDVE az olyan intézkedések és programok népszerűsítésére, melyek a mezőgazdaságban és a vidéki területekben rejlő lehetőségeket használják fel a vidéki szegénység csökkentése, a helyi népesség bevételeinek biztosítása és diverzifikálása, a vidéki régiók élhetőségének fenntartása, valamint az életminőség javítása céljából, hogy oda települő és ott termelő, a helyi megújuló erőforrásokat használó embereket vonzzanak hegyvidéki területekre;

- ÖSSZHANGBAN a Kárpátok Egyezmény rendelkezéseivel, mint például a fenntartható mezőgazdaságról és az erdőgazdálkodásról szóló 7. cikkel, a biológiai és táji sokszínűség megóvásáról szóló 4. cikkel, valamint a kulturális örökségről és a hagyományos ismeretekről szóló 11. cikkel;

- FIGYELEMBEVÉVE az Európai Unió közös agrárpolitikáját, az élelmiszer-biztonság elérésére, az élelmezés javítására és a 2015-2030-as időszakra vonatkozó, a fenntartható fejlődési célok közé sorolt fenntartható mezőgazdaság támogatására törekvő célkitűzéseket;

- ELISMERVE az Európa Tanácson belüli törekvéseket és eredményeket, melyek a társadalmilag gazdaságilag élhető vidéki területek támogatását és a mezőgazdasági tevékenységek fenntartását célozzák az Európai Unió kohéziós politikájának és bizonyos agrár-környezetvédelmi intézkedéseknek a keretébe tartozó intézkedéseken, valamint a hegyvidéki területek mezőgazdasága számára biztosított kompenzációs kifizetéseken keresztül;

- TÖREKEDVE a már meglévő jogi eszközök hatékonyabb végrehajtásához való hozzájárulásra és a nemzetközi programokra történő építkezésre;

- FIGYELEMBEVÉVE azt, hogy a mezőgazdasági ágazat fenntartható fejlődésének támogatására és fenntartására irányuló erőfeszítéseket - a Kárpátok vidéki területein alkalmazott integratív megközelítéssel - nem tudja egyetlen ország önmagában megvalósítani, és hogy az ezekhez az erőfeszítésekhez régiók közötti és nemzetek fölötti együttműködésre van szükség;

- TUDATÁBAN az éghajlatváltozás hatásaihoz kapcsolódó kihívásoknak, mint például az aszályok, árvizek, szélsőséges időjárási események gyakoriságában bekövetkezett változásoknak és a csökkent élelmiszer- és vízbiztonságnak;

- FELISMERVE a hegyvidéki gazdák szükségleteit és érdekeit, valamint a hegyvidéki területek agráriparának és megélhetésének sajátosságait;

- TUDATÁBAN a globális változások hatásaiból eredő számtalan fenyegetésnek, beleértve az akadályok emelését és a már meglévő akadályok további erősítését bizonyos termékek globális piacokon történő feldolgozásával és értékesítésével kapcsolatban;

- FELISMERVE a mezőgazdálkodási gyakorlatok sokszínűségét a Kárpátok vidékén lévő országok között és azokon belül;

- TUDATÁBAN a kérődzők tenyésztésének, valamint a hegyi legelők és rétek megőrzésének és jobbá tételének gazdasági, ökológiai és társadalmi fontosságának;

- FELISMERVE a mezőgazdaság lehetséges szerepét az erózió és a talajpusztulás megelőzésében, a kockázatkezeléshez való hozzájárulásban és a felszíni és felszín alatti vizek minőségének és mennyiségének megőrzésében;

- TUDATÁBAN a mezőgazdasági tevékenységek és gyakorlatok, valamint a vidéki területek előtt álló tényleges és jövőbeli kihívások közös jellegének, továbbá a határokon átívelő, a Kárpátok területén szerzett tapasztalatok cseréjében megnyilvánuló együttműködés hozzáadott értékének a globális élelmiszerpiacokhoz való hozzáférés terén;

- TUDATÁBAN annak, hogy fontos elkerülni az elnéptelenedést és a fiatalabb nemzedékek mezőgazdálkodással való felhagyását a hegyvidéki területen;

- TÖREKEDVE a mezőgazdaság és a vidéki területek fenntartható fejlesztése terén történő, helyi erőforrásokra építő együttműködésre a hagyományos gyakorlatok, ismeretek és fajok védelme, a kultúrtájak megőrzése, valamint a tartós gazdasági fejlődés tökéletesítése és népszerűsítése érdekében;

- HANGSÚLYOZVA és ALÁHÚZVA az élethosszig tartó tanulás fontosságát minden tevékenységi területen, ami az előfeltétele annak, hogy minden érintett személy képes legyen hozzájárulni a fenntartható fejlődéshez és a jobb jövőhöz;

MEGÁLLAPODTAK AZ ALÁBBIKBAN:

I. FEJEZET

CÉLOK, FÖLDRAJZI HATÁLY ÉS MEGHATÁROZÁSOK

1. cikk

Célok és elvek

1. A Kárpátok Egyezmény 7. cikkének megfelelően a Fenntartható mezőgazdaságra és a vidékfejlesztésre vonatkozó jegyzőkönyv (továbbiakban: Jegyzőkönyv) célja az olyan földeken való gazdálkodás fenntartása, melyeket hagyományosan fenntartható módon művelnek, ami előnyökkel jár a mostani és későbbi nemzedékek számára is.

2. A fenti cél elérése érdekében a Felek harmonizálják és összehangolják a földterületi erőforrásokkal történő integrált gazdálkodás terén végzett erőfeszítéseiket és együttműködésüket, serkentik a környezetvédelmi aggályok mezőgazdasági szakpolitikákba történő beépítését, miközben javítják az életminőséget, erősítik a helyi gazdaságokat és közösségeket, valamint fokozzák a természeti értékek és a kulturális örökség megőrzését.

3. Ezért a Felek együttműködnek, különösen a következők terén:

a) Helyspecifikus vidékfejlesztési stratégiákat alakítanak ki, tesznek jobbra és valósítanak meg, melyeket integratív, inkluzív és holisztikus megközelítés jellemez, figyelembe véve a hegyvidékek és fennsíki területek sajátos körülményeit;

b) Gondoskodnak az endogén mezőgazdasági és vidékfejlesztési potenciál népszerűsítésére törekvő egységes szakpolitikáról, és meg is valósítják ezt;

c) Olyan mezőgazdasági szakpolitikát és eszközöket fejlesztenek és alakítanak ki, melyek magukba építik a környezetvédelmi megfontolásokat;

d) Népszerűsítik a fenntartható és/vagy kiterjedt agrár-környezetvédelmi gyakorlatokat, a földterületi erőforrásgazdálkodásra irányuló gyakorlatokat, valamint az ökológiai termelést, hogy megvédjék a biológiai és hagyományos kultúrtájak sokszínűségét, továbbá a természetes és természetközeli élőhelyeket (beleértve a füves és a védett területeket is);

e) Elősegítik az élelmezési és mezőgazdasági felhasználású genetikai erőforrásoknak, a háziállatok helyi fajtáinak, a termesztett növényfajtáknak és a vadon termő rokonfajtáknak a megóvását és fenntartható használatát;

f) Génbankokat hoznak létre a helyi fajták számára, valamint előmozdítják ezen fajták szaporítását és termesztését;

g) Olyan intézkedéseket vezetnek be, melyek megőrzik és népszerűsítik a hagyományos mezőgazdálkodási gyakorlatokat és az ezekhez kapcsolódó hagyományos ismereteket;

h) Támogatják a helyi mezőgazdasági termelőket, hogy rövid élelmiszer-ellátási láncok alakuljanak ki, melyek ösztönzik a helyi gazdaságot, és növelik a régió megtartó képességét;

i) Népszerűsítik az ökológiai termelést, a helyi termelői piacokat, a kézműves élelmiszertermelőket, a közösség által támogatott mezőgazdaságot és a fenntartható, kisüzemi élelmiszertermelés egyéb formáit;

j) Fejlesztik a hagyományos vidéki építészet, infrastruktúra és a vidéki művészet és kézművesség megóvását, beleértve ezek regionális tárházait;

k) Elősegítik a vidéki területek megélhetési lehetőségeinek diverzifikálását, különösen a mezőgazdaság és a turizmus összekapcsolása által, valamint a helyi termékek, művészeti és kézműves alkotások létrehozása és értékesítése által;

l) Erősítik a formális és informális oktatást, a továbbképzést és a képzettséget, beleértve a nemzedékek közötti tanulást, a helyi közszolgáltatásokhoz és tanácsadó szolgálatokhoz való hozzáférést;

m) Elősegítik a mezőgazdasági és vidéki területek monitorozását és ezek társadalmi-gazdasági fejlesztését a Kárpátok egész területén;

n) Összehangolt tudományos kutatási programokat és projekteket fejlesztenek ki és/vagy mozdítanak elő;

o) Létrehoznak egy nemzetek fölötti hálózatot és tudáscsere-platformot;

p) Beépítik a mezőgazdaság és a vidéki területek fenntartható fejlesztésének céljait az egyéb ágazati szakpolitikákba;

q) Ösztönzik az innovációkat a vidéki hulladék- és energiagazdálkodás terén, népszerűsítik az intelligens energiát és a hulladékmentes megoldásokat, rendszereket.

2. cikk

Földrajzi hatály

1. A Jegyzőkönyv a Kárpátok térségére vonatkozik (a továbbiakban: „a Kárpátok”), amelyet a Felek Konferenciája határoz meg.

2. Az egyes Felek a Jegyzőkönyv alkalmazását országuk területének más részeire is kiterjeszthetik úgy, hogy erről nyilatkozatot tesznek a Letéteményesnek.

3. cikk

Meghatározások

1. Az „agroturizmus” (tanyasi turizmus, mezőgazdasághoz kapcsolódó turizmus, szabadidő gazdaságok) egy működő gazdaság területén történő időtöltés, ami közvetlen interakciót tesz lehetővé a látogatók vagy vendégek és a gazda/gazdálkodó család között a hiteles mezőgazdasági tevékenységek és életmód megtapasztalása céljából.

2. A „mezőgazdasági biodiverzitás” a biodiverzitás alcsoportja. A természetes szelekció, a leleményes tenyésztési fejlesztések és a gazdák, pásztorok és haltenyésztők művelési gyakorlatainak eredménye.

3. Az „éghajlatbarát mezőgazdaság” egy integratív megközelítés, mely az élelmiszer-biztonság és az éghajlatváltozás egymással összekapcsolódó kihívásait hivatott kezelni.

Célja:

(1) a termőképesség fenntartható növelése;

(2) az ellenálló mezőgazdasági és élelmiszer-biztonsági rendszerek létrehozása az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó intézkedéseken keresztül;

(3) az üvegházhatású gázok kiküszöbölése (csökkentése).

4. A „közösség által támogatott mezőgazdaság” a gazdák és az állampolgárok közötti kölcsönös partnerkapcsolat, mely lehetővé teszi az élelmiszer termesztése és elfogyasztása közötti közvetlen kapcsolatot. A támogatók általában azáltal fedezik a gazdaság éves működési költségvetését, hogy vásárolnak valamennyit az adott idény terményeiből. Cserébe a gazdaság az idénynek megfelelő, friss termékeket kínál.

5. A „Felek Konferenciája” a Kárpátok Egyezmény Feleinek a Konferenciája.

6. A „kulturális örökség” egy helyszín történelméhez kapcsolódik, és általában beletartozik a természeti vagy biológiai és kulturális örökség is.

7. A „mezőgazdaság diverzifikációja” a gazdák lényeges kockázatkezelési stratégiája, mely további bevételt termel a gazdaságban vagy az azon kívüli megfelelő feltételeknek köszönhetően.

8. A „kedvező környezet” egymással összefüggő feltételek - mint például jogi, szervezeti, pénzügyi, információs, politikai és kulturális feltételek - halmaza, mely az érintett szereplők kapacitásainak és fejlesztési folyamatainak fenntartható és hatékony bevonását segíti elő.

9. Az „endogén megközelítés” egy új paradigma és szakpolitikai elképzelés az endogén vidékfejlesztésre. Azokat az alulról felfelé építkező folyamatokat jelképezi az Európai Unió régióiban, melyek mozgósítják a helyileg elérhető természeti erőforrásokat, valamint a vidéki emberek lehetőségeit.

10. A „külterjes gazdálkodás” olyan gazdálkodás, mely hagyományos módszereket használ, és kevesebb munkát, befektetést és külső forrást igényel (mint például a koncentrált takarmány használata) az intenzív agrár-ipari mezőgazdálkodási gyakorlatokhoz képest.

11. A „jelentős természeti értéket képviselő gazdálkodás és erdőgazdálkodás” egy olyan elképzelés, mely a mezőgazdaságilag művelt és erdészeti területek kiterjedésében és állapotában bekövetkező változásokat méri fel egy alapértékkel összevetve, ami egyaránt utal a felszínborításra (mezőgazdasági földterületek és erdők) és az ehhez kapcsolódó gazdálkodási tevékenységekre.

12. A „földterületi erőforrásokkal való integrált gazdálkodás” a földterületek bármilyen felhasználásának integrált vizsgálata a leghatékonyabb kompromisszumok meghozásához, valamint a társadalmi és gazdasági fejlődés környezetvédelemmel és - fejlesztéssel történő összekapcsolásához.

13. A „kedvezőtlen helyzetű térség” olyan területeket jelöl, ahol a mezőgazdasági termelés vagy tevékenység nehezebb a természeti hátrányok (pl. viszontagságos éghajlati körülmények, meredek lejtők a hegyvidéki területeken vagy alacsony termőképességű talaj) miatt.

14. A „természetes élőhelyek” a földrajzi, abiotikus és biotikus jellemzőkkel megkülönböztetett szárazföldi vagy vízi terület, melyek teljes mértékben természetesek vagy féltermészetesek is lehetnek.

15. A „megfigyelő” a Kárpátok Egyezmény 14. cikk 5. bekezdésében meghatározott megfigyelőt.

16. Az „ökológiai termelés” olyan átfogó gazdaságirányítási és élelmiszer-termelési rendszer, mely ötvözi a legjobb környezetvédelmi gyakorlatokat, a magas szintű biodiverzitást, a természeti erőforrások megőrzését, a magas szintű állatjóléti szabványok alkalmazását és az olyan termelési módszert, mely összhangban van az egyes fogyasztók természetes anyagok és eljárások használatával előállított termékek iránti preferenciájával.

17. A „Felek” e Jegyzőkönyv Felei.

18. A „védett területek” egy jogi vagy más hatékony módszerekkel elismert, kijelölt és kezelt földrajzi területek, melyek a természet és a társult ökoszisztéma-szolgáltatások és kulturális értékek hosszú távú megóvására hivatottak.

19. A „falusi turizmus” olyan turisztikai tevékenység, melyre vidéki környezetben kerül sor.

20. A „természetközeli élőhelyek” olyan élőhelyek, melyeket külterjes gazdálkodás/haszonnövények, alacsony intenzitású gazdálkodási rendszerek, kis behatással járó mezőgazdaság, fenntartható mezőgazdasági rendszerek, nagy természeti értékű gazdálkodás és olyan rendszerek/élőhelyek jellemeznek, ahol hagyományos mezőgazdasági rendszereket

alkalmaznak csökkentett környezeti hatással vagy a vadon élő fajok szempontjából bizonyos jelentőséggel.

21. A „rövid élelmiszer-ellátási láncok” a világszerte bővülő élelmiszerláncok alternatívái, melyek az élelmiszerhálózatok innovatív újraszervezését, a helyi gazdálkodási rendszereket vagy a közvetlen értékesítést hangsúlyozzák, melynek célja a termelők és a fogyasztók újbóli összekapcsolása, valamint a mezőgazdasági és élelmiszergyártás újbóli lokalizálása.

22. A „fenntartható mezőgazdaság és a vidékfejlesztés” a természeti erőforrások kezelése és megóvása jelenti, továbbá a technológiai és intézményi átalakulás olyan irányba történő elmozdulása, mely gondoskodik az emberi szükségletek eléréséről és folyamatos kielégítéséről a mostani és jövőbeli nemzedékek számára.

23. A „hagyományos mezőgazdálkodási gyakorlatok” a történelem során kialakult mezőgazdasági technikák a sajátos helyszíni körülményekkel való megküzdésre, melyek elegendő és biztos termést eredményeznek az egymást kiegészítő, vegyes kultúrákra építve.

24. Az „értékláncok” tevékenységek olyan teljes sora, melyeket a gazdasági egységek visznek véghez annak érdekében, hogy egy terméket vagy egy szolgáltatást a megszületésétől kezdve a végső fogyasztók általi felhasználásig juttassanak el.

II. FEJEZET

ÁLTALÁNOS KÖTELEZET TSÉGEK

4. cikk

A mezőgazdasági ágazat és a vidéki területek fenntartását, támogatását és fenntartható fejlesztését célzó szakpolitikák

1. Országára területén mindegyik fél naprakésszé tesz és megvalósít szakpolitikákat, melyek célja a mezőgazdasági ágazat és a vidéki területek fenntartása, támogatása és fenntartható fejlesztése, miközben amikor csak lehet, egy integratív és endogén megközelítést alkalmaznak, és merítenek a többi Fél által kialakított és megvalósított jó gyakorlatokból. A Felek összehangolt stratégiákat és intézkedéseket vesznek fontolóra és alkalmaznak, melyek anélkül fokozzák és erősítik a mezőgazdasági területek fenntartható kezelését - kiváltképp a jelentős természeti értéket képviselő területeken -, hogy sérülnének a hegyvidéki közösségek népességének alapvető érdekei.

2. A Felek elősegítik a kormányzati intézmények és az érintettek között a legjobb gyakorlatokkal kapcsolatos információcserét, ami a vidéki területek fenntartható endogén gazdasági fejlődését teszi lehetővé.

5. cikk

A mezőgazdaság és a vidéki területek fenntartható fejlesztése céljainak beépítése az ágazati szakpolitikákba

A Felek elősegítik a mezőgazdaság és a vidéki területek fenntartható fejlesztési céljainak beépítését a többi ágazati szakpolitikába.

6. cikk

Regionális és helyi hatóságok, valamint más érdekelték részvétele

Az egyes Felek intézkedéseket hoznak a meglévő intézményi keretükön belül az érintett intézmények, a regionális és helyi hatóságok, a helyi gazdák és az egyéb olyan érdekelték bevonásának, összehangolásának és együttműködésének megkönnyítése érdekében, akik érintettek a mezőgazdaság és a vidéki területek fenntartható fejlesztését célzó szakpolitikák és az ezekből fakadó intézkedések kialakításában és megvalósításában, aminek célja a megosztott felelősség ösztönzése és a szinergiák előmozdítása.

7. cikk

Nemzetközi együttműködés

A Felek ösztönzik a nemzetközi szintű aktív együttműködést az illetékes intézmények és szervezetek között a Kárpátok mezőgazdaságának és vidéki területeinek fenntartható fejlesztésére tekintettel, hogy szaktudásukat használva a legmegfelelőbb szinten keressenek célszerű megoldásokat a közös problémákra.

III. FEJEZET

KONKRÉT INTÉZKEDÉSEK

8. cikk

Helyspecifikus vidékfejlesztési stratégiák megvalósítása

1. A Felek fenntartható vidékfejlesztési stratégiákat hajtanak végre országos szinten, melyek a hegyvidéki és fennsíki területek, valamint a kedvezőtlen helyzetű térségek helyspecifikus körülményeire vonatkoznak.

2. Az egyes Felek megkönnyítik az összes érdekelt közötti koordinációt és együttműködést, törekedve a vidéki innovációk és a hozzáadottérték-hálózatok társadalmi-gazdasági környezetének kialakítására és lehetővé tételére, kiváltképp a mezőgazdasági ágazat és a többi gazdaságilag érintett ágazat között a vidéki területeken (mint például a kézművesség, kereskedelem, ipar, infrastruktúra és turisztika ágazatai) az endogén lehetőségek kiaknázása érdekében egy integrált, területi megközelítést alkalmazva.

9. cikk

A hagyományos kultúrtájak védelme és igazgatása

1. A Felek intézkedéseket tesznek a Kárpátok rendkívüli hagyományos vonásokkal és kiugró ökológiai értékkel (beleértve az értékes hegyvidéki ökológiai rendszerek, a természetes és/vagy értékes természetközeli élőhelyek meglétét, különös tekintettel a füves területekre, mezőgazdaság biodiverzitásra, a genetikai erőforrásokra, a természetett növényfajtákra és az ezekhez kapcsolódó hagyományos ökológiai tudásra) rendelkező, hagyományos kultúrtájainak védelmére és igazgatására.

2. A Felek támogatják a hagyományos, alacsony intenzitású mezőgazdálkodási gyakorlatok fenntartását és alkalmazását, a kultúrtájak kezelési formáit és a kérődzők hagyományos legeltetését.

10. cikk

Földterületi erőforrásokkal való integrált gazdálkodás

1. Az egyes Felek intézkedéseket tesznek a földterületi erőforrásokkal való integrált gazdálkodás elősegítésére, fokozására és támogatására, figyelembe véve a Kárpátok Egyezmény egyéb jegyzőkönyveinek rendelkezéseit is.

2. A Felek intézkedéseket hoznak az éghajlatbarát mezőgazdaságnak, a kockázatkezelésnek és a megújuló energiáknak a gazdálkodásba és a gazdák műveleti gyakorlataiba történő belefoglalásának és beépítésének elősegítésére.

11. cikk

A külterjes gazdálkodás és az ökológiai termelés elősegítése

A Felek intézkedéseket hoznak a mezőgazdálkodási gyakorlatok elősegítése és támogatása céljából a Kárpátok területén folyó külterjes gazdálkodás és ökológiai termelés érdekében.

12. cikk

Hagyományos ismeretek és gyakorlatok

A Felek intézkedéseket vezetnek be a hagyományos mezőgazdálkodási gyakorlatok, a kis mezőgazdasági üzemek, a kultúrtájak, a hagyományos ökológiai és mezőgazdálkodási ismeretek, a háziállatok és termesztett növényfélék helyi fajtái, továbbá a vadon élő növények és állatok fenntartható használata megóvása és népszerűsítése érdekében, mely tényezők a Kárpátok vidéki kulturális örökségének jelentős gazdasági és társadalmi vonásait képezik le.

13. cikk

A jellegzetes mezőgazdasági és vidéki termékek és szolgáltatások forgalmazása

1. A Felek intézkedéseket vezetnek be a területükön, emellett nemzetközi szinten együttműködnek a Kárpátok térségére jellemző mezőgazdasági és vidéki termékek és szolgáltatások helyi és európai forgalmazása és reklámozása terén a Turizmus jegyzőkönyv 11. cikk 1. és 2. bekezdésének megfelelően meghatározott célokat figyelembe véve.

2. A Felek együttműködnek a Kárpátok térségéből származó termékekre vonatkozó, magas minőségi követelményeket elősegítő rendszerek terén.

3. Az egyes Felek a horizontális, vertikális és ágazatokon átívelő együttműködést elősegítő és fokozó intézkedéseket vezetnek be az értékláncok mentén, hogy sok regionális szereplőt vonjanak be, és elérjék a régióon belüli feldolgozás legmagasabb szintjét, és ezáltal növeljék ezeken a területeken a helyi és regionális hozzáadott értéket.

4. A Felek elősegítik a helyi élelmiszerpiacok kialakítását, ami lerövidíti a gyártási és forgalmazási láncokat, és támogatja a helyi és regionális gazdaságot.

14. cikk

Az agroturizmus és a diverzifikáció elősegítése

1. A Felek azzal a céllal segítik elő a fenntartható falusi turizmust és az agroturizmust, hogy további kölcsönös előnyöket és együttműködést teremtsenek a kisebb gazdálkodók, a gasztronómia és a szállásolás között.

2. A Felek elősegítik a diverzifikáció és az intézkedések keretfeltételeit, hogy a kisebb gazdálkodók alternatív szolgáltatásokat is tudjanak nyújtani a gazdaságukban.

15. cikk

A levegőre, vízre, talajra, a táji és biológiai sokféleségre gyakorolt kedvezőtlen hatások megelőzése

A Felek az elővigyázatosság és a megelőzés alapelveit alkalmazzák az olyan projektek és tevékenységek értékelésekor és ezek hatásainak (beleértve a levegőre, vízre, talajra, a táji és biológiai sokféleségre gyakorolt kumulatív hatást is) figyelembevételkor, melyek várhatóan kedvezőtlen hatást gyakorolnak a Kárpátok biológiai és táji sokféleségére.

16. cikk

A formális és informális oktatás elősegítése

1. Az egyes Felek intézkedéseket tesznek az oktatás és a nemzedékek közötti tanulás elősegítése szempontjából kedvező környezet megteremtésére.

2. A Felek erősítik a helyi és országos oktatási intézmények és szervek közötti együttműködést az oktatás, a továbbképzés és a különböző munkaterületekről származó emberek képzettségének kiterjesztése és tökéletesítése érdekében („élethosszig tartó tanulás”).

3. A Felek elősegítik az oktatást és a kommunikációt annak érdekében, hogy felhívják a nyilvánosság figyelmét a termesztett növények és az állatok helyi fajtáira és a helyi, rövid élelmiszerellátási rendszerek előnyeire, valamint a kockázatkezelés fejlesztésére.

17. cikk

Összehangolt tudományos kutatás és határokon átívelő információ- és tapasztalatcsere

1. A Felek együttműködnek a jelen Jegyzőkönyv céljainak elérését segítő kutatási programok és projektek kifejlesztésében, népszerűsítésében és összehangolásában.

2. A Felek elősegítik a tudományos intézetek közti együttműködést a Kárpátokon belüli helyi és regionális horizontális és vertikális együttműködés terén, különösen a megfigyelési rendszerek harmonizálása, az adatbázisok biztosítása és harmonizálása és a Kárpátok területén folyó közös kutatási programok és projektek vállalása terén.

3. A Felek elősegítik a Kárpátok mezőgazdálkodási gyakorlatainak és kultúrtájainak, valamint vidéki kulturális hagyományainak és termékeinek összehangolt, regionális nyilvántartását.

4. Az egyes Felek megosztják a Jegyzőkönyv többi felével a fenntartható mezőgazdaságot és vidékfejlesztést célzó stratégiákkal és irányelvekkel kapcsolatos információkat.

18. cikk

Közös programok és projektek

Az egyes Felek bátorítást kapnak arra, hogy igényeiknek és lehetőségeiknek megfelelően vegyenek részt a Jegyzőkönyv 1. cikkének 1., 2. és 3. bekezdésében felsorolt tevékenységekről szóló, a Kárpátok területén zajló, a Felek által együttesen vállalt közös programokban és projektekben.

IV. FEJEZET

VÉGREHAJTÁS, MEGFIGYELÉS ÉS ÉRTÉKELÉS

19. cikk

Végrehajtás

1. Mindegyik Fél megfelelő jogi és közigazgatási intézkedéseket tesz a jelen Jegyzőkönyvben lévő rendelkezések végrehajtásának biztosítására és ezen intézkedések eredményességének nyomon követésére és értékelésére.

2. Az egyes Felek megvizsgálják a jelen Jegyzőkönyvben lévő rendelkezések végrehajtásának pénzügyi támogatási lehetőségét.

20. cikk

A tudatosság erősítése és az információkhoz való hozzáférés

1. A Felek elősegítik a nyilvánosság oktatását, informálódását és tudatosságának erősítését a jelen Jegyzőkönyv céljaival, intézkedéseivel és megvalósításával. kapcsolatban.

2. A Felek gondoskodnak a jelen Jegyzőkönyv megvalósításával kapcsolatos információkhoz való hozzáférésről.

21. cikk

A Felek találkozója

1. A Kárpátok Egyezmény Feleinek Konferenciája egyben e Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozójaként is szolgál.

2. A Kárpátok Egyezmény azon Felei, amelyek nem Résztes Felei e Jegyzőkönyvnek, megfigyelőként vehetnek részt az e Jegyzőkönyv résztes Feleinek találkozójaként szolgáló Felek Konferenciáján. Amikor a Felek Konferenciája e Jegyzőkönyv Résztes Felei találkozójának szerepét tölti be, a Jegyzőkönyv alá tartozó határozatok meghozatalában csak a Jegyzőkönyv Résztes Felei vehetnek részt.

3. Amikor a Felek Konferenciája e Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozójaként szolgál, a Felek Konferenciája vezetőségének bármely tagját, aki az Egyezmény egyik Felét képviseli, amely azonban nem Résztes Fél e Jegyzőkönyvben, a Jegyzőkönyv Résztes Felei által és közülük választott taggal kell helyettesíteni.

4. A Felek Konferenciájára vonatkozó eljárási szabályok mutatis mutandis alkalmazandók a Felek találkozójára, kivéve, ha az e Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozójaként működő Felek Konferenciája egyhangúan másként dönt.

5. A Felek Konferenciájának első találkozóját, amely e Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozójaként szolgál, a Titkárság hívja össze a Felek Konferenciájának első olyan találkozójához kapcsolódóan, amelyre a Jegyzőkönyv hatálybalépésének időpontját követően kerül sor. A Felek Konferenciájának ezt követő rendes találkozóira, melyek e Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozóinak lesznek, a Felek Konferenciájának rendes üléseihez kapcsolódóan kerül sor, kivéve, ha az e Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozójaként szolgáló Felek Konferenciája ettől eltérően határoz.

6. Az e Jegyzőkönyv Résztes Felei találkozájaként szolgáló Felek Konferenciája, megbízatása keretében, meghozza a Jegyzőkönyv hatékony végrehajtásának elősegítéséhez szükséges határozatokat. Ellátja a jelen Jegyzőkönyv értelmében rábízott feladatokat, éspedig:

(a) Ajánlásokat tesz e Jegyzőkönyv végrehajtásához szükséges bármely kérdésben;

(b) Létrehozza a jelen Jegyzőkönyv végrehajtásához szükségesnek tartott alárendelt testületeket, vagy megfogalmazza a kiváló intézményekkel való nemzetközi együttműködés iránti igényt;

(c) Megfontol, és szükség szerint elfogad, minden olyan módosítást a Jegyzőkönyvben, amely e Jegyzőkönyv végrehajtásához szükséges; valamint

(d) Gyakorolja mindazon egyéb funkciókat, amelyek e Jegyzőkönyv végrehajtásához szükségesek.

22. cikk

Titkárság

1. A Kárpátok Egyezmény 15. cikke által létesített Titkárság tölti be e Jegyzőkönyv Titkárságának a szerepét.

2. A Kárpátok Egyezménynek a Titkárság feladatairól szóló 15. cikk 2. bekezdése mutatis mutandis alkalmazandó e Jegyzőkönyvre.

23. cikk

Alárendelt testületek

1. Az e Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozájaként szolgáló Felek Konferenciája döntésének megfelelően a Kárpátok Egyezmény által vagy annak keretében létesített bármely alárendelt testület szolgálhatja a Jegyzőkönyvet, és ebben az esetben a Felek találkozója határozza meg, hogy az adott testület milyen funkciókat gyakorolhat.

2. A Kárpátok Egyezmény azon Felei, amelyek nem Résztes Felei e Jegyzőkönyvnek, megfigyelőként vehetnek részt ezen alárendelt testületek értekezletein. Amikor a Kárpátok Egyezmény egy alárendelt testülete e Jegyzőkönyv alárendelt testületeként szerepel, a Jegyzőkönyv alá tartozó határozatok meghozatalában csak a Jegyzőkönyv Résztes Felei vehetnek részt.

3. Amikor a Kárpátok Egyezmény egy alárendelt testülete e Jegyzőkönyv ügyeivel kapcsolatos feladatokat lát el, az adott alárendelt testület vezetőségének azon tagját, amely a Kárpátok

Egyezmény olyan Felét képviseli, amely nem részese a Jegyzőkönyvnek, a Jegyzőkönyv Részesei által és közül választott taggal kell helyettesíteni.

24. cikk

A kötelezettségek teljesítésének nyomon követése

1. A Felek rendszeresen beszámolnak a Felek Konferenciájának az e Jegyzőkönyvvel kapcsolatos intézkedésekről és a megtett intézkedések eredményeiről. A Felek Konferenciája meghatározza a benyújtandó beszámolók gyakoriságát és formáját.

2. A Megfigyelők tájékoztatást, illetve beszámolót nyújthatnak be e Jegyzőkönyv végrehajtásáról és rendelkezéseinek teljesítéséről a Felek Konferenciájának és/vagy a Kárpátok Egyezmény Végrehajtó Bizottságának (a továbbiakban: „Végrehajtó Bizottság”).

3. A Végrehajtó Bizottság gyűjti, értékeli és elemzi az e Jegyzőkönyv végrehajtásával kapcsolatos információkat, és figyelemmel kíséri e Jegyzőkönyv rendelkezéseinek teljesítését a Részesei részéről.

4. A Végrehajtó Bizottság ajánlásokat tesz a Részesei Felek Konferenciája felé a Jegyzőkönyv végrehajtására és a teljesítéséhez szükséges intézkedésekre vonatkozóan.

5. A Felek Konferenciája fogadja el vagy javasolja a szükséges intézkedéseket.

25. cikk

A rendelkezések eredményességének értékelése

1. A Felek rendszeresen megvizsgálják és értékelik e Jegyzőkönyv rendelkezéseinek eredményességét.

2. A jelen Jegyzőkönyv Részesei találkozójaként szolgáló Felek Konferenciája megvizsgálhatja megfelelő módosítások elfogadását a Jegyzőkönyvben, amennyiben arra szükség van céljai teljesítéséhez.

3. A Felek elősegítik a helyi hatóságok és más érdekelt felek részvételét az 1. bekezdés szerinti folyamatban.

V. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

26. cikk

A Kárpátok Egyezmény és a Jegyzőkönyv közti kapcsolatok

1. E Jegyzőkönyv képezi a Kárpátok Egyezmény Jegyzőkönyvét az Egyezmény 2. cikkének 3. bekezdése értelmében és a 7. cikk 1., 2. és 6. bekezdésének és a Kárpátok Egyezmény bármely más vonatkozó cikkének megfelelően.

2. A Jegyzőkönyv a következő időszakon belül áll nyitva aláírásra Letéteményesnél: 2017. október 12. - 2018. október 12.

3. A Kárpátok Egyezmény 19., 20., 21. cikke 2-4. bekezdéseiben, és 22. cikkében az Egyezmény módosításáról, hatálybalépéséről, felmondásáról és a vitás ügyek rendezéséről szóló rendelkezések mutatis mutandis alkalmazandók e Jegyzőkönyvre. Csak a Kárpátok Egyezmény Részes Fele válhat e Jegyzőkönyv Részes Felévé.

27. cikk

Fenntartások

E Jegyzőkönyvvel kapcsolatban nem lehet fenntartásokat tenni.

28. cikk

Letéteményes

E Jegyzőkönyv letéteményese Ukrajna Kormánya.

A Jegyzőkönyv eredeti példánya a Letéteményesnél kerül elhelyezésre, aki hitelesített másolatokat küld minden Fél számára.

Készült: Lillafüreden, 2017. október 12. napján, egy eredeti példányban, angol nyelven.

Ennek hitelül az erre megfelelően felhatalmazott alulírottak aláírták a jelen Jegyzőkönyvet:

A Cseh Köztársaság Kormánya részéről

Magyarország Kormánya részéről

A Lengyel Köztársaság Kormánya részéről

Románia Kormánya részéről

A Szerbia Köztársaság Kormánya részéről

A Szlovák Köztársaság Kormánya részéről

Ukrajna Kormánya részéről

Románia Kormánya a következő nyilatkozat tételével írja alá a Kárpátok védelméről és fenntartható fejlesztéséről szóló Keretegyezményhez kapcsolódó, a fenntartható mezőgazdaságról és a vidékfejlesztésről szóló Jegyzőkönyvet:

„Románia Kormánya kijelenti, hogy a Jegyzőkönyv 2. cikkének 1. bekezdését kizárólag a 2003. május 22-én Kijevben létrehozott, a Kárpátok védelméről és fenntartható fejlesztéséről szóló keretegyezmény rendelkezéseinek és korlátozásainak megfelelően értelmezi.”

4. § (1) Ez a rendelet - a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel - a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) A 2. § és a 3. § a Jegyzőkönyv 26. cikk 3. bekezdésében meghatározott időpontban lép hatályba.:-

(3) A Jegyzőkönyv, valamint a 2. § és a 3. § hatálybalépésének naptári napját a külpolitikáért felelős miniszter - annak ismertté válását követően - a Magyar Közlönyben haladéktalanul közzétett közleményével állapítja meg.:-

5. § E rendelet végrehajtásához szükséges intézkedésekről a környezetvédelemért felelős miniszter gondoskodik.
